

PAPER DETAILS

TITLE: Ortaöğretime Geçiş Sistemi İle İlgili 2000 - 2018 Yılları Arasında Çalışılmış Lisansüstü Tez ve Makalelerin İncelenmesi

AUTHORS: Gökhan TASKIN,Gökhan AKSOY

PAGES: 633-649

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/820951>

Examination of Postgraduate Publications and Journal Articles on Transition to Secondary Education Systems Published From 2000 to 2018

Gökhan Taşkın, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0003-1858-7084
Gökhan Aksoy, Inonu University, ORCID ID: 0000-0002-2822-9419

Abstract

This study aimed to examine postgraduate publications and journal articles concerning transition to secondary education (OGS), to reveal the trends in different categories of research in this field in a reliable and objective manner, make assessments, and draw conclusions based on the synthesis of the data generated. For this purpose, theses, dissertations, and journal articles related to OGS were evaluated in terms of publication date, number of authors, population, type of sample, department, methods, data collection tools, data analysis techniques, subject areas, and the publishing journal. In this study, a qualitative research method, document review, was used. The sample of the study was limited to the postgraduate theses and dissertations screened from the National Thesis Centre of the Turkish Council of Higher Education and original journal articles indexed in ULAKBİM and Google Academics in the related area, published from 2000 to 2018. A total of 53 Master's theses or PhD dissertations and 85 original articles were analyzed. These studies were mostly published in journals indexed in ULAKBİM, and most postgraduate studies were conducted as part of a Master's program, rather than a PhD. Content analysis was the most frequently used data analysis technique. The studies were mostly conducted in the department of educational sciences. Among the OGS systems examined, the placement test (SBS) attracted the most interest of researchers. The authors commonly used screening models as the research method.

Keywords: Transition to secondary education, document analysis, 2000-2018

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 20, No 2, 2019
pp. 633-649
DOI: 10.17679/inuefd.545558

Article type:
Research article

Received : 27.03.2019
Accepted : 25.07.2019

Suggested Citation

Taşkın, G. & Aksoy, G. (2019). Examination of postgraduate publications and journal articles on transition to secondary education systems published from 2000 to 2018, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 20(2), 633-649. DOI: 10.17679/inuefd.545558

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Since 2000, the Ministry of National Education of Turkey (MoNE) has implemented five different systems for transition to secondary education (OGS), which, in chronological order, were high school entrance exam (LGS), secondary education exam (OKS), placement test (SBS), transition from primary to secondary education (TEOG), and high school entrance exam (LGSS), with the last system being adopted in 2018. These changes in OGS have been necessitated by educational developments both in the world and Turkey. However, this frequent change in OGS has resulted in inadequate and inaccurate applications (Akpınar, 2015), as well as increasing the number of scientific research studies on OGS. It is considered that categorization and analysis of relevant studies, objective presentation of the cumulative data, drawing synthesis-based conclusions based on the findings, and identifying good applications and problems in the area can greatly contribute to the literature. However, the literature does not contain any review studies of the published work related to OGS. Such a review is also important in terms of identifying specific areas that have not yet been investigated or need further investigation. Within the scope of the current study, it was aimed to reveal the trends of OGS research concerning the methods used and representation of the study population, and determine the effects of the system changes undertaken by MoNE. The sample of the study was limited to the postgraduate theses and dissertations indexed by the National Thesis Centre of the Turkish Higher Education Council and original journal articles screened in ULAKBIM and Google Academics, published from 2000 to 2018. A total of 53 postgraduate thesis or dissertations and 85 original articles were analyzed.

Purpose

The importance and purpose of the study, taking into account the limitations, was to examine the postgraduate publications and journal articles published from 2000 to 2018 about OGS in order to reveal various trends of OGS research in a reliable and objective manner and make assessments and draw conclusions based on the synthesis of the data generated. For this purpose, the selected sample was analyzed in terms of publication date, population, sample type, number of authors, method, data collection tool, data analysis technique, subject areas, department, and the journal publishing the articles.

Method

A qualitative research method was adopted since the aim was to obtain detailed information about OGS as the subject of this study. In this respect, document analysis was utilized, which is used to analyze written materials about cases intended to be investigated. In studies using document analysis, documents can be used as an additional data source or they can constitute the whole data set. If the latter, then categories can be created and quantified. The purpose of the quantification of qualitative data is to increase reliability, reduce biases, and allow a comparison between categories (Yıldırım & Şimşek, 2013). The interpretation of the findings obtained reveals the trends and situations related to the themes addressed in the study.

Findings

The data obtained from the current study were recorded in the article/thesis examination form developed by the researcher. This form contained information on the publication date, title, population, sample type, number of author, method, data collection tool, data analysis techniques, subject areas, department and journal of the studies included in the sample. Rather than specifying the sample type, researchers tended to form study groups. The most frequently adopted data analysis technique was content analysis and data analysis was generally performed using SPSS package software; thus, the parametric tests included in this software (e.g., t-test and ANOVA) were commonly employed. The most preferred data collection tools were OGS, achievement tests and scales. Consistent with the nature of the topic, purposive and evaluation studies were predominant. Most studies were published from 2010 to 2018. SBS and TEOG systems were the main focus of the studies reviewed. Among postgraduate publications, Master's theses were more common than PhD dissertations. Concerning the journals where the articles were published, they more

mostly published in journals indexed in ULAKBIM. The majority of the research was conducted in departments of educational sciences. The most frequent methods were those included in the quantitative research approach.

Discussion & Conclusion

When the postgraduate publications about OGS were examined, it was seen that the majority were Master's theses. There were only few PhD dissertations on this subject. This is considered to be due to the lack of doctoral programs in Turkey and the difficulty of enrolling in and completing these programs (Kan, 2017). Concerning the type of research, most theses and dissertations were produced as a result of purposive and evaluation studies. In this respect, researchers showed a tendency to undertake purposive and evaluation studies on OKS. The majority of journal articles on OGS had two or more authors. This may be because many of these articles had been produced based on Master's or doctoral work undertaken by the postgraduate student and the supervisor together, and the nature of the topic necessitated the involvement of multiple researchers depending on the type of study.

Examining the journal articles and postgraduate publications about OGS in general, the literature contained no studies evaluating the OGS systems as a whole (SBS, TEOG, OKS, etc.), probably because researchers mostly aimed to assess the changes in the system and conduct studies in line with this purpose. The aim of most studies was to elicit the thoughts of students, teachers and parents as the stakeholders of OGS; thus, the tendency was to quantify their views and attitudes. However, a deeper analysis shows that the majority of the studies were conducted with either the parents alone or the students alone, and there was a lack of research evaluating the parents, students and teachers simultaneously. The most commonly used data collection tool was academic achievement tests since they affect the feelings and thoughts of the most important party involved in these systems; i.e., students, in relation to exams. The presence of a positive impact on the students' feelings and thoughts about exams was related to the difficulty level of the questions; thus, studies focusing on questions were predominant.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi İle İlgili 2000 - 2018 Yılları Arasında Çalışılmış Lisansüstü Tez ve Makalelerin İncelenmesi

Gökhan Taşkın, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0003-1858-7084
Gökhan Aksoy, İnönü Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-2822-9419

Öz

Bu çalışmanın amacı, Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGS) ile ilgili 2000-2018 yılları arasında yayımlanan lisansüstü tezleri ve makaleleri inceleyerek, ortaöğretime geçiş sistemleri alanındaki araştırmaların belirli kategorilerdeki eğilimlerini güvenilir ve objektif bir şekilde ortaya koymak ve oluşturulan veriler doğrultusunda senteze dayalı bir sonuç oluşturarak değerlendirme yapmaktır. Bu amaçla ortaöğretime geçiş sistemleriyle ilgili araştırmaların yayınlanma tarihleri, yazarların sayısı, evreni, örneklem türü, anabilim dalı, hedef kitlesi, yöntemleri, veri toplama araçları, veri analizi teknikleri, konu alanları, yayımlandıkları dergi alanları açısından değerlendirilmiştir. Çalışma yöntemi nitel araştırma yöntem türlerinden doküman incelemesidir. Konuyla ilgili 2000 ve 2018 yılları arasında yayınlanan çalışmaların sınırlılığını Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde taranan lisansüstü tezler ile ULAKBİM ve Google Akademikte taranan dergilerde yayımlanan özgün makaleler oluşturmaktadır. Araştırmada toplam 53 yüksek lisans - doktora tezi ve 85 özgün makale analiz edilmiştir. Verilerden elde edilen sonuçlara göre; OGS ile ilgili yapılan çalışmalarda en fazla iki yazarlı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların daha çok ULAKBİM'de indekslenen dergilerde makale olarak yayımlandığı, lisansüstü tez çalışmalarının ise daha çok yüksek lisans tezlerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Veri analiz tekniği olarak en fazla içerik analizini tercih edilmiştir, Çalışmalar en fazla eğitim bilimleri anabilim dalında yapılmıştır, Çalışmaların en çok ortaöğretime geçiş sistemleri içerisinde Seviye Belirleme Sınavı (SBS) sistemiyle ilgili olduğu tespit edilmiştir. Çalışmalarda yöntem olarak daha çok tarama modelleri tercih edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretime Geçiş Sistemleri, Doküman İncelemesi, 2000-2018

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 20, Sayı 2, 2019
ss. 633-649
DOI: 10.17679/inuefd.545558

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi: 27.03.2019
Kabul Tarihi: 25.07.2019

Önerilen Atıf

Taşkın, G. & Aksoy, G. (2019). Ortaöğretime geçiş sistemi ile ilgili 2000-2018 yılları arasında çalışılmış lisansüstü tez ve makalelerin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 633-649. DOI: 10.17679/inuefd.545558

GİRİŞ

Ortaöğretim kurumları düzeyinde okulların kurulması Osmanlı döneminde 1773 yılında askeri okulların kurulmasıyla başlamış olup, 1848 yılında öğretmen okullarının açılmasıyla yaygınlaşmaya başlamıştır. II. Meşrutiyet döneminde medreselerin orta kısmı, idadiler, sultaniler ve öğretmen okulları ortaöğretim kurumları olarak kabul edilirdi. Bunların yanı sıra yerel yönetimlerin oluşturduğu meslek okulları da bu gruba dâhil edilirdi. Bugünkü anlamda ortaöğretim kurumlarının oluşumu Cumhuriyet döneminden itibaren başladı. Osmanlı dönemindeki Sultaniler daha sonra liselere çevrildi (Güven, 2015). 1950'li yıllardan sonra kolejlerin kurulması ve nüfus artışıyla birlikte ortaöğretim sistemine geçişler sınavla yapılmaya başladı (Zorlu, 2011). Zaman geçtikçe ortaöğretim kurumlarının nüfus artışına oranla yetersiz kalması ve azınlık okullarının, özel okulların sınavla öğrenci alması ortaöğretim kurumlarının hem çeşitliliğini artırmış hem de ortaöğretime geçişin sistemselsel bir şekilde yapılmasını gerekli kılmıştır (TED, 2014).

Her ülke kademeler arası geçiş yaparken karışıklıklara yol açmamak, bireyleri mağdur etmemek ve adil bir şekilde yerleştirme yapmak için geçişleri sistematik olarak uygular. Yapılan bu uygulamalar ülkenin sosyolojik yapısı, demografik özellikleri ve kültürel yapısı dikkate alınarak yapılır. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), YÖK (Yükseköğretim Kurulu) ve OSYM (Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi) kademeler arası geçişteki uygulamalarda reformlar yaparak geçişlerin daha kolay olmasını sağlamaya ve geçişlerde mağduriyetleri engellemeye çalışır (Kavak, Aydın, & Altun, 2007). Aynı zamanda bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda doğru yönlendirme çabası içerisinde (Varış, 1996).

Ülkemizde bireylerin eğitim hayatında üç aşamada kademeler arası geçiş yapılmaktadır. Bu aşamalardan birincisi ilkokuldan ortaokula geçişte, ikincisi ortaokuldan liseye geçişte, üçüncüsü ise liseden üniversiteye geçişte yapılmaktadır. Ortaokuldan zorunlu eğitim kapsamında sınavsız bir şekilde ikamete dayalı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Ortaokuldan liselere geçiş yapılırken ise 2000 yılından 2018 yılına kadar 5 farklı sistem uygulanmıştır. Bunlardan ilki Liselere Giriş Sınavı (LGS)'dir. Asıl adı ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı olan ancak kısaca LGS olarak bilinen bu sistemde sınavla öğrenci alan liselere (Fen Liseleri, Anadolu Liseleri vb.) öğrenci alınmaktaydı. Sınavda başarısız olan öğrenciler sınavsız öğrenci alan herhangi bir liseye yerleşme hakkına sahipti (Afacan & Nuhoğlu, 2008). Bu sistemde liseler zorunlu eğitim kapsamında değildi. Daha sonra 2004 yılında OKS (Ortaöğretim Kurumları Sınavı) getirildi. Bu sistem LGS'ye benzer bir sistem olup, polis koleji gibi kendi yaptıkları sınavla öğrenci alan liseleri de içine almıştır (MEB, 2004). Yani sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarının hepsinin bir çatı altında toplanması amaçlanmıştır. 2008 yılında getirilen SBS (Seviye Belirleme Sınavı) ise diğer iki sisteme göre farklı uygulamalar içermekteydi. Örneğin sınava İngilizce dersi dâhil edilmiştir. Sistemde iki yıl 6. ve 7. sınıflara da sınav uygulanmıştır. Derslerin sınavdaki soru dağılımı değiştirilmiştir (MEB, 2009). 2013-2014 eğitim öğretim yılından itibaren MEB'in reform olarak nitelendirdiği TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sistemi getirilmiştir. Bu sistemde liseler zorunlu eğitim kapsamında olduğu için tüm liseler sınavla öğrenci almıştır. Ayrıca sınav yıl içerisinde 1. dönem ve 2. dönem olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Soru sayıları artırılmıştır (MEB, 2013). 2018 yılında getirilen LGSS (Liselere Giriş Sınav Sistemi) ile MEB ortaöğretim kurumlarına hem merkezi sınav hem de ikamete dayalı sistem olmak üzere iki türlü yerleştirme yapmaktadır. Ayrıca sınav soru sayılarını azaltma yoluna gitmiştir (MEB 2018).

Tüm bu sistemlerin değişmesinin nedeni ortaöğretim kurumlarında çeşitlilik olmasıdır. Bu durumdan dolayı ortaöğretim kurumlarında çeşitlilik (mesleki ve teknik eğitim kurumları ve genel ortaöğretim kurumları) olması bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu durumlardan dolayı liselere yerleştirme ilkokuldan ortaokullara yerleştirmedeki gibi kolay değildir. Çünkü liselerde yönlendirme işlemlerinde birçok etken ortaya çıkmaktadır. Örneğin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinden ziyade, öğrenci ailelerinin beklentileri, toplum tarafından benimsenen meslekleri ihtiyacına yönelik öğrenci üzerindeki baskılar gibi faktörler büyük sıkıntılar oluşturmaktadır (Ocak, Akgül, & Yıldız, 2010). Bunun sonucu olarak da birtakım liselere yoğun bir talep olurken, bazı liseler ise kontenjanları dolduramamaktadır ortaya çıkan bu tablonun ortadan kaldırılması için MEB öğrenci ve ailelere yönlendirme ve rehberlik faaliyetlerinde bulunmaktadır fakat bu faaliyetler yeterli değildir (Atılğan, 2018). MEB'in bu sorunların oluşmasına neden olan problemlere karşı önleyici uygulamalar geliştirmesi gerekmektedir. Bu bakımdan öğrenci ve ailelerin görüşlerinin ve tutumlarının nasıl olduğunu öğrenmek MEB tarafından araştırılması gereken bir konudur (Öztürk & Aksoy, 2014; Şad & Şahiner, 2016; Taşkın, 2016; Taşkın & Aksoy, 2018a).

Liseden üniversiteye öğrenci yerleştirme işlemleri ise ÖSYM'nin yaptığı sınavlarla yapılmaktadır (Birinci, 2014). Yerleştirme işlemleri ise YÖK tarafından yapılmaktadır. MEB, ÖSYM ve YÖK son yıllarda kademeler arası geçiş sistemlerinde birçok yeni uygulama getirmektedir. Bu durum bilimsel çalışmalarda da yoğunluğu artırmaktadır. Yapılan değişikliklerin sonucu olarak; çalışmaların değerlendirilmesi, araştırılması ve yeni öneri modellerinin oluşturulmasına yönelik birçok çalışma ortaya çıkmaktadır (Atılğan, 2018; Diken, 2018; Hündür & Diken, 2018; Karakoç & Köse, 2018).

Özetle her sistemin uygulanmasıyla ilgili bir takım problemler vardır. Bu problemlerle baş edebilmek için bilgileri yapılandırmak gerekir (Açıkgöz, 2002). Bilgileri yapılandırırken bilimsel araştırmaların sonuçlarının dikkate alınmasından hareket ederek Türkiye’de yapılan ortaöğretime geçiş sistemleriyle ilgili çalışmalara farklı bir bakış açısıyla bir yenisinin eklenmesinin sorunların çözümünde etkili olması beklenmektedir. Bu açıdan ortaöğretime geçiş sistemiyle ilgili çalışmaların durumunu ortaya koymak gerekir.

Araştırmanın Önemi

MEB tarafından 2000 yılından günümüze kadar 5 farklı Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGS) uygulanmıştır. Bu sistemler sırasıyla Liselere Giriş Sınavı (LGS), Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS), Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG) ve 2018 yılında getirilen Liselere Giriş Sınav Sistemi (LGSS)’dir. Kısa zamanda yapılan bu sistem değişiklikleri ve yeni uygulamalar bu konu hakkında yapılan bilimsel çalışmaların sayısını da artırmıştır. Konu hakkında yapılan çalışmaların hangi temalarda yoğunlaştığı değerlendirme sonucunda açığa çıkan sonuçlar dikkate alınarak oluşturulan ortaöğretime geçiş sistemi model önerileri bu bakımdan önem arz etmektedir.

Konu hakkında yapılacak çalışmalar kategoriler halinde bir araya getirilerek analiz yapılması ve oluşan verilerin objektif bir şekilde ortaya konulması, bulgulardan senteze dayalı sonuçlar elde edilmesi, konu hakkındaki iyi uygulamaları ve problemlerin tespit edilmesi fayda sağlamaktadır (Daşdemir, Cengiz, & Aksoy, 2018; Erdoğan, Kayır, Kaplan, Ünal, & Akbunar, 2016; Ocak & Yeter, 2018). Ancak literatür taraması sonucu OGS ile ilgili olarak bugüne kadar böyle bir çalışma bulunmamaktadır. Ayrıca çalışma bu alanda araştırma yapacak olan araştırmacılara çalışılmayan ya da yetersiz çalışmaları göstereceğinden dolayı önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, OGS ile ilgili 2000-2018 yılları arasında yayımlanan tezleri ve makaleleri inceleyerek, ortaöğretime geçiş sistemleri alanındaki araştırmaların belirli kategorilerdeki eğilimlerini güvenilir ve objektif bir şekilde ortaya koymak ve oluşturulan veriler doğrultusunda senteze dayalı bir sonuç oluşturarak değerlendirme yapmaktır. Bu amaçla ortaöğretime geçiş sistemleriyle ilgili araştırmaların yayınlanma tarihleri, yazarların sayısı, evreni, örneklem türü, anabilim dalı, hedef kitlesi, yöntemleri, veri toplama araçları, veri analizi teknikleri, konu alanları, yayımlandıkları dergi alanları açısından değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılığı

Çalışmanın sınırlılığını 2000-2018 yılları arasında OGS ile ilgili yapılan YÖK Ulusal Tez Merkezi tarafından taranan yüksek lisans ve doktora tezleri ile ULAKBİM ve Google Akademikte taranan özgün makaleler oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Dokümanlar nitel veri araştırmalarında kullanılan bilgi kaynaklarıdır. Bu durumdan dolayı çalışmanın modeli nitel araştırma yöntemleri içinde yer alan doküman incelemesi yöntemidir. Doküman incelemesi yöntemi, araştırılması hedeflenen olgular hakkındaki yazılı materyallerin analiz edilmesinde kullanılır. Doküman incelemesi çalışmalarında dokümanlar ek veri kaynağı olarak veya bir araştırmanın tüm veri setini oluşturabilir. Dokümanlar çalışmanın tüm veri kaynağını oluşturuyorsa çalışmada kategoriler oluşturulup bu kategorilerin sayısallaştırılması yoluna gidilebilir. Sayısallaştırmanın olup olmadığı, yüzde dağılımı veya kapsanan alan şeklinde olabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013)

Veri Toplama Aracı

Doküman İncelemesi çalışmalarında veri toplama işlemi yapılırken incelenecek dokümanlar; sözcük, tema, karakter, kişi, cümle, paragraf veya içerik olarak kategorilere ayrılır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada

veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Makale/Tez inceleme formu (EK-1) kullanılmıştır. Araştırmacılar formu hazırlarken OGS sistemleri ile ilgili dokümanların (makale ve tezlerin) analiz edilebilecek kategorilerini ele almıştır. Verilerin kapsamını 2000- 2018 yılları arasında OGS ile ilgili yapılmış olan lisansüstü tezler ve akademik makaleler oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında OGS ile ilgili alanında yapılmış 53 lisansüstü tez ve 85 makale incelenmiştir. Çalışma kapsamında incelenen makaleler ve lisansüstü tezler TEOG, Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş, SBS, Seviye Belirleme Sınavı, OKS, Ortaöğretim Kurumları Sınavı, Liselere Giriş Sınavı, LGS, Ortaöğretime Geçiş sistemi, OGES ve OGS anahtar kelimeleri kullanılarak Dergipark ve YÖK Ulusal Tez merkezinden elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Nitel verilerin sayısallaştırılması, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş yazılı biçimdeki verinin belirli süreçlerden geçirilerek sayılarla ifade edilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Çalışmadaki nitel verilerin sayısallaştırılmasındaki amaç güvenilirlik, yanlılığı azaltmak ve sayısallaştırma sonucunda kategoriler arasında karşılaştırma yapmaktır. Çalışmada OGS sistemiyle ilgili hangi kategorilerin incelenmesi gerektiğini gösteren araştırmacılar tarafından Makale/Tez inceleme formu geliştirilmiştir. Formla hangi kategorilerin düzenleneceğinin çerçevesi oluşturulmuştur. Bu sayede belirlenecek olan veri kaybı ve yanlış veri düzenlenmesine engel olunması için verilerin hangi kategoriler altında inceleneceği netleştirilmiştir. Bu aşamada 85 makale ve 53 tezin oluşturulan EK-1'deki form kategorilere göre verileri düzenlenmiştir.

Formda 13 kategoriye yer verilmiştir. Açıklık kazanmayan temalardaki formlar ayrılmış elde edilen 15 form için uzman görüşüne başvurulmuştur. Veriler iki uzman tarafından analiz ettirilmiştir. Yapılan analizler incelendiğinde, iki kişinin yaptığı 15 analizden 13'ünün aynı olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması ise Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülüne göre; Uzlaşma Yüzdesi = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100 yapılmıştır. Araştırmada yapılan analizlerin uygunluğu konusunda araştırmacılar (13/15).100= % 86,66 oranında görüş birliğine varmıştır. Güvenirlik hesaplarının %80'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2014; Miles & Huberman, 1994). Farklı düşünülen noktalar araştırmacılar arasında tartışılmış ve veri analizi için izlenecek nihai yol belirlenmiştir. Kullanılan bu veri analizi formunda; yazar adı-soyadı, unvanı ve sayısı, çalışmanın başlığı, çalışmanın türü, yöntemi, evreni, örnekleme, çalışmanın yapıldığı bölüm, veri toplama araçları, hedef kitlesi veri analiz yöntemleri gibi alt başlıklar yer almaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar çalışmaya belirli kriterlere göre dâhil edilen araştırmaların sonuçlarıyla sınırlandırılmıştır. Çalışmalardan ortaya çıkarılan sonuçlar frekans ve yüzde düzeyinde şekiller ve tablolar şeklinde gösterilmiştir. Oluşturulan tablolar yorumlanmıştır. Frekans ve yüzde işlemleri Microsoft Excel-2010 programında yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, çalışma başlığında "Ortaöğretime Geçiş Sistemi" terimi geçen 53 lisansüstü tez ve 85 makalenin yayın yılı, yöntemi, evreni, örnekleme, veri toplama aracı, çalışma türü, araştırmacıların unvanları, dergi türü ve sayısı, veri analiz teknikleri, hedef kitle ve anabilim dalı değişkenlerine ait bulgular; şekiller ve tablolar halinde sunulmuştur. Ortaöğretime Geçiş sistemine ilişkin çalışma türlerini gösteren frekans ve yüzdeler Tablo.1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.

OGS İle İlgili Çalışma Türlerinin Frekans Tablosu

Çalışma Türü	f	%
Yüksek Lisans Tezi	50	36
Doktora Tezi	3	2
Makale	85	62
Toplam	138	100

Tablo.1'de görüldüğü üzere Türkiye'de 2000-2018 yılları arasında OGS ile ilgili 138 çalışma yapılmıştır. Lisansüstü tez çalışmalarında en fazla yüksek lisans tez (f =50) çalışması yapılmıştır. Doktora tez sayısı (f=3) ise lisansüstü tezlerin az bir kısmını oluşturmaktadır. 2000-2018 yılları arasında ise en fazla makale (f =85) çalışması yapılmıştır. OGS ile ilgili yazılan makale çalışmalarında araştırmacı sayılarının frekans dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

OGS ile İlgili Yapılan Makalelerin Yazar Sayısına Göre Frekans Tablosu

Yazar Sayısı	1	2	3	4	6	Toplam
<i>f</i>	16	43	21	4	1	85
%	19	50	25	5	1	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi yapılan makale çalışmalarının çoğunluğunu 2 yazarlı ($f=43$) çalışan makale sayısı oluşturmaktadır. Sonra sırasıyla 3 yazarlı ($f=21$) ve 4 yazarlı ($f=5$) çalışan makaleler izlemektedir. Tek yazarlı ($f=16$) çalışan makale sayısı ise çok yazarlı makale sayısına göre azdır. Bu durumda OGS ile ilgili makale çalışmalarında ($f=85$) iki veya daha fazla yazarlı ($f=69$) olduğu görülmüştür. OGS ile ilgili yapılan çalışmaların evren olarak tanımlanan yerlerin bölgelere göre frekans ve yüzde bilgileri Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3.

OGS ile İlgili Yapılan Çalışmaların Evrene Göre Bölgesel Dağılımını Gösteren Frekans Tablosu

Evren	Tez		Makale	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Akdeniz	2	4	3	4
Ege	7	14	7	8
İç Anadolu	12	23	5	6
Karadeniz	1	2	6	7
Marmara	3	6	3	3
Doğu Anadolu	3	6	10	13
Güneydoğu Anadolu	4	8	5	6
Türkiye	10	19	13	16
Belirtilmemiş	11	20	33	37
Toplam	53	100	85	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi OGS ile ilgili evren olarak en fazla çalışan makale ($f=6$) ve lisansüstü tez ($f=6$) İç Anadolu bölgesidir. Türkiye genelini çalışma evreni olarak baz alan makale ($f=13$) ve lisansüstü tez ($f=10$) çalışmaları da mevcuttur. OGS çalışmalarında evreni belirtilmeyen makale ($f=33$) ve lisansüstü tez ($f=11$) çalışmaları da bulunmaktadır. Türkiye’nin 7 bölgesinde de 2000-2018 yılları arasında OGS ile ilgili çalışma yapılmıştır. OGS ile ilgili çalışmalarda örneklem türü olarak seçilen çalışmaların frekans ve yüzde tablosu Tablo 4.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.

OGS ile İlgili Yapılan Makale Ve Tezlerin Örneklem Frekans Tablosu

Örneklem		Tez		Makale	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Olasılıklı	Küme Örneklem	3	6	-	-
	Tabakalı Örneklem	1	2	-	-
	Tesadüfi Örneklem	9	17	10	12
	Kura Örneklem	-	-	2	2
Olasılıksız	Ölçüt Örneklem	-	-	2	2
	Uygun Örneklem	2	4	4	5
	Grup Örneklem	1	2	-	-
	Durum Örneklem	-	-	6	7
	Maksimum Çeşitlilik Örneklem	2	4	3	4
	Amaçlı örneklem	3	6	1	1
	Benzeşik Örneklem	-	-	1	1
Belirtilmemiş		32	60	56	66
Toplam		53	100	85	100

Tablo. 4’de görüldüğü gibi OGS ile ilgili yapılan lisansüstü tez ($f=32$) ve makale ($f=56$) çalışmalarının örneklem türü belirtilmemiştir. Çalışmalarda Olasılıklı ($f=13$) ve olasılıksız ($f=8$) örneklem türleri

kullanılmıştır. Olasılıklı örneklem türlerinden en fazla makale ($f=9$) ve lisansüstü tez ($f=7$) olmak üzere Tesadüfî örnekleme türü kullanılmıştır. Olasılıksız örnekleme türlerinde ise Amaçlı örnekleme türü ($f=3$) kullanılmıştır. Çalışmalarda 5 olasılıklı örnekleme türü ve 7 olasılıksız örneklem türü olmak üzere toplam 12 farklı örnekleme türü kullanılmıştır. Makalelerde küme, tabakalı ve grup örnekleme türünde kullanılmamıştır. Lisansüstü tezlerde kura, ölçüt, durum ve benzeşik örneklem türü kullanılmamıştır. OGS ile ilgili makale ve tezlerin konu alanı türüne göre frekans tablosu Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

OGS ile İlgili Yapılan Makalelerin Konu Alanı Türüne Göre Frekans Tablosu

Konu	Tez		Makale	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Amaç	30	57	47	56
İçerik	12	22	17	20
Değerlendirme	11	21	21	24
Toplam	53	100	85	100

Tablo 5'de görüldüğü gibi OGS ile ilgili en fazla amaç niteliği taşıyan lisansüstü tezler ($f=30$) ve makaleler ($f=47$) oluşturmaktadır. Eğitim öğretim sürecine yönelik çalışma yapılmamıştır. Değerlendirme temalı lisansüstü tez ($f=11$) ve makale ($f=21$) çalışmalar mevcuttur. Ayrıca İçerik temalı lisansüstü tez ($f=12$) ve makale ($f=17$) çalışmalar da mevcuttur. OGS ile ilgili yapılan çalışmalarda hedef kitle olarak belirlenen grupların frekans tablosu Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

OGS ile İlgili Yapılan Çalışmaların Hedef Kitlelerinin Frekans Tablosu

Hedef Kitle	Tez		Makale	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Öğrenci	39	62	41	45
Öğretmen	12	19	23	25
Veli	3	5	3	3
Uzman	1	2	3	3
Diğerleri	8	12	21	24
Toplan	63	100	91	100

Tablo 6'da görüldüğü üzere OGS hakkında yapılan lisansüstü ve makale çalışmalarında en fazla seçilen hedef kitle öğrencilerdir. Yapılan çalışmalar makale ($f=39$) ve Lisansüstü tezler ($f=41$) den oluşmaktadır. Öğretmenler üzerinde ise lisansüstü tez ($f=12$) ve makale ($f=23$) çalışmaları yürütülmüştür. Tablo 6'da başarı testleri ve dokümanlar üzerinde yapılan lisansüstü tez ($f=6$) ve makale ($f=21$) çalışması diğerleri olarak adlandırılmıştır. OGS ile ilgili yapılan çalışmaların yöntem frekansları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7.

OGS ile İlgili Yapılan Çalışmaların Yöntem Frekans Tablosu

Yöntem		Tez		Makale	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Nicel	Tarama Modeli	38	71	49	58
	Deneyisel Model	1	2	1	1
	Nedensel Karşılaştırma	2	4	-	-
Nitel	Durum Çalışması	-	-	13	15
	Doküman İncelemesi	1	2	4	5
	Fenomoloji	1	2	3	3
Karma	Yakınsayan Paralel	1	2	1	1
	Karma Desen	-	-	1	1
	Çeşitleme Model	1	2	-	-
Belirtilmemiş		8	15	13	15
Toplam		53	100	85	100

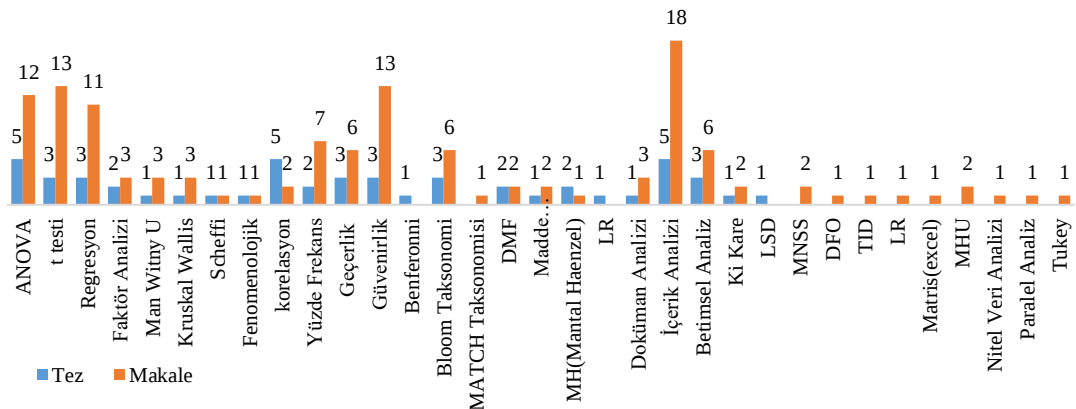
Tablo 7’de görüldüğü gibi OGS ile ilgili lisansüstü tez ($f=41$) ve makale ($f=50$) çalışmalarında en fazla nicel araştırma yaklaşımları kullanılmıştır. Nicel araştırma yaklaşımı içerisinde yer alan 3 çeşit yöntem kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemleri lisansüstü tez ($f=38$) ve makale ($f=49$) çalışmasıyla tarama modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımlarını kullanan lisansüstü tez ($f=2$) ve makale ($f=20$) çalışmalarda mevcuttur. Nitel araştırma yaklaşımları içerisinde yer alan 3 çeşit yöntem kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımlarında durum çalışması yöntemi makale ($f=13$) çalışması kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımlarını kullanan lisansüstü tez çalışmalarında ise doküman incelemesi ($f=1$) ve fenomenoloji ($f=1$) yöntemleri kullanılmıştır. En az çalışma karma araştırma yaklaşımlarını kullanan lisansüstü tez ($f=2$) ve makale ($f=2$) yapılmıştır. Karma araştırma yaklaşımlarını benimseyen 3 çeşit yöntem kullanılmıştır. Çalışmalarda yöntem belirtilmeyen lisansüstü tez ($f=8$) ve makale ($f=13$) çalışması bulunmaktadır. OGS ile ilgili yapılan çalışmalarda hangi veri toplama araçları kullanıldığına yönelik frekans ve yüzdeler Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8.

OGS İle İlgili Yapılan Çalışmaların Veri Toplama Aracına Göre Frekans Tablosu

Veri Toplama Aracı	Tez		Makale	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Görüşme Formu	4	7	20	20
Anket	12	20	17	17
Ölçek	18	30	16	16
Ders/Başarı Notu	7	11	5	5
Başarı Testi	18	30	32	32
Belirtke Tablosu	1	2	3	3
Görüş Alma Anketi	-	-	7	7
Toplam	60	100	100	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi OGS ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarında en fazla veri toplama aracı olarak ölçek ($f=18$) ve başarı testleri ($f=18$) kullanılmıştır. Makale çalışmalarında ise en fazla veri toplama aracı olarak başarı testleri ($f=32$) kullanılmıştır. Daha sonra sık kullanılan veri toplama aracı ankettir. Anket kullanılan lisansüstü tez ($f=12$) ve makale ($f=17$) çalışması yapılmıştır. Diğer veri toplama aracı olan görüşme formunu kullanan lisansüstü tez ($f=4$), makale ($f=20$) çalışmaları da mevcuttur. Makale çalışmalarında sıklıkla kullanılan diğer veri toplama araçları ölçek ($f=16$) ders başarı notları ($f=5$) ve görüş alma anketleri ($f=7$) dir. 53 tez çalışmasında 60 veri toplama aracı kullanılmıştır. 85 makale çalışmasında 100 veri toplama aracı kullanılmıştır. OGS ile ilgili yapılan çalışmalarda veriler analiz edilirken hangi veri analiz tekniklerinin kullanıldığını gösteren frekanslar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. OGS ile İlgili Yapılan Tezlerin ve Makalelerin Veri Analiz Türlerini Gösteren Frekans Grafiği

Şekil 1’de görüldüğü gibi OGS ile ilgili çalışmalarda en fazla kullanılan veri analiz tekniği hem makale ($f=18$) hem de lisansüstü tez ($f=5$) çalışmalarında içerik analizidir. Diğer sık kullanılan veri analiz teknikleri t testi ($f=16$), güvenirlik ($f=16$), ANOVA (Tek Yönlü Varyans) ($f=17$), regresyon ($f=14$), geçerlik ($f=9$) ve betimsel

analizdir ($f=9$). Çalışmalarda 34 farklı veri analiz tekniği kullanılmıştır. OGS ile ilgili yapılan çalışmaların hangi sistem türünde yapıldığını gösteren veriler Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9.

OGS ile İlgili Yapılan Çalışmaların Sistem Türüne Göre Frekans Tablosu

Sistem Türü /Çalışma	Tez		Makale	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
LGS	6	11	3	4
OKS	6	11	6	7
SBS	26	49	36	42
TEOG	13	25	32	38
LGSS	-	-	1	1
Diğerleri	2	4	7	8
Toplam	53	100	85	100

Tablo 9'da görüldüğü üzere 2000-2018 yılları arasında 5 farklı ortaöğretime geçiş sistemi uygulanmıştır. Uygulanan sistemlerden en fazla lisansüstü tez ($f=26$) ve makale ($f=36$) çalışması SBS üzerinde olmuştur. Sonra TEOG sisteminde lisansüstü tez ($f=13$) ve makale ($f=32$) çalışmaları gelmektedir. LGS ve OKS' de lisansüstü tez ($f=6$) çalışma sayısı eşittir. Diğerleri başlığı altında yapılan grup tanımlaması ise en az iki veya daha fazla sistem üzerindeki çalışmalardan oluşmakta ve lisansüstü tez ($f=2$) ve makale ($f=7$) çalışma sayısı sınırlıdır. 2018 yılında getirilen LGSS ile ilgili bir makale çalışması yapılmış olup tez çalışması bulunmamaktadır. OGS ile ilgili yapılan çalışmaların hangi anabilim dallarında gerçekleştirildiğini gösteren veriler Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10.

OGS ile İlgili Yapılan Çalışmaların Anabilim Dalına Göre Frekans Tablosu

Anabilim Dalı	Tez		Makale	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Fen Bilgisi	6	11	22	26
Matematik	6	11	11	13
Sosyal Bilgiler	2	4	5	6
Türkçe	13	25	6	7
Eğitim Bilimleri	26	49	38	45
Bilgisayar	-	-	1	1
Sınıf Öğretmenliği	-	-	4	-
Psikoloji	-	-	1	-
Toplam	53	100	85	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi OGS ile ilgili yapılan çalışmalar anabilim dallarına göre en fazla Eğitim Bilimleri anabilim dalında lisansüstü tez ($f=26$) ve makale ($f=38$) çalışması yapılmıştır. Eğitimde ölçme değerlendirme, Eğitimde program ve öğretim, Eğitim yönetimi, teftiş ve planlama bölümlerini, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı olarak adlandırılmıştır. Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalında lisansüstü tez ($f=6$) ve makale ($f=22$) çalışması yapılmıştır. Matematik Eğitimi Anabilim dalında lisansüstü tez ($f=6$) ve makale ($f=11$) çalışması yapılmıştır. Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında lisansüstü tez ($f=13$) ve makale ($f=6$) çalışması yapılmıştır. Bilgisayar, Sınıf Öğretmenliği ve Psikoloji anabilim dallarında konuyla ilgili lisansüstü tez çalışması yapılmamış olup makale ($f=6$) çalışmaları yapılmıştır. OGS ile ilgili yayımlanan makalelerin frekans ve yüzde tablosu Tablo 11'de gösterilmiştir.

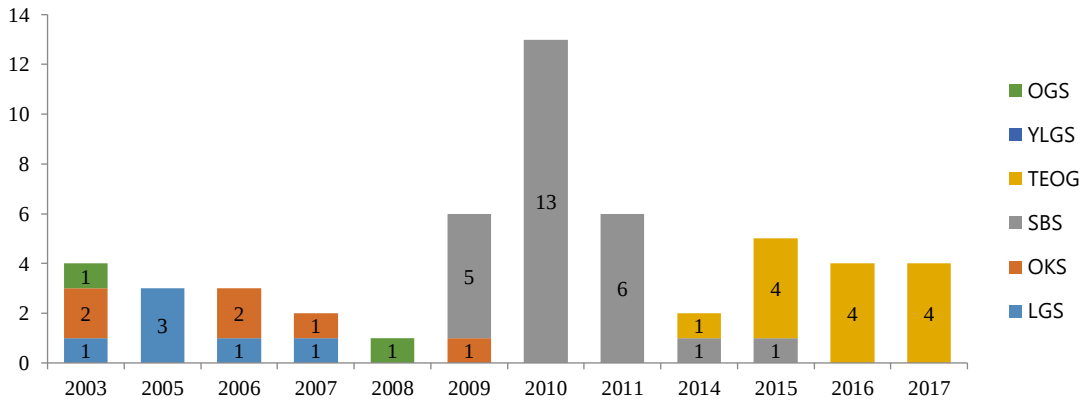
Tablo 11.

OGS ile İlgili Yapılan Makalelerin Dergi Adı Frekans Tablosu

İndeks	Dergi	Makale	
		<i>f</i>	%
ALAN DİZİN	Marmara Coğrafya Dergisi	1	1
+	PEGEM Eğitim ve Öğretim Dergisi	2	3
ULAKBİM	Eğitim ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi	3	3

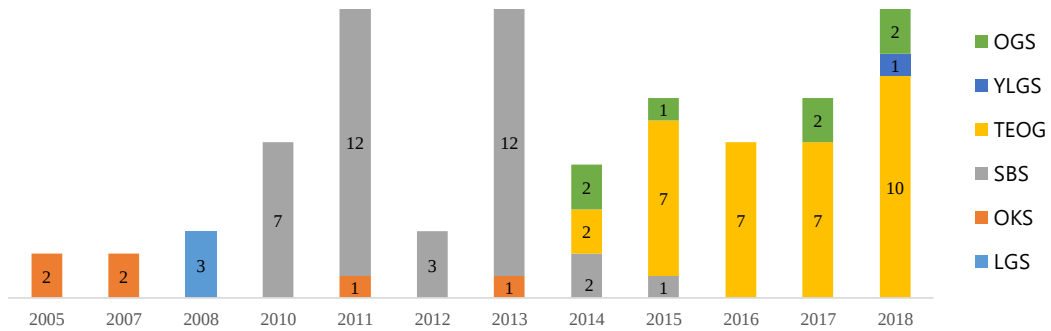
ULAKBİM (TR DİZİN)	Adıyaman Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi	1	1
	Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1
	Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1
	Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1
	Ege Eğitim Dergisi	1	1
	Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi	1	1
	Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	Mehmet Akif Ersoy Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	Tarih Okulu Dergisi	1	1
	Turkish Journal of Computer and Matematic Education	1	1
	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi	1	1
	Turkish Studies Educational Sciences	1	1
	Yüzüncü yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	2
	Anadili Eğitim Dergisi	2	2
	CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi	2	2
	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	2	2
	Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	2
	Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	2
	Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	2
	Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	3	4
	Cumhuriyet International Journal Of Education	3	4
	Kastamonu Education Journal	3	4
	On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	4
	Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	4	5
	Milli Eğitim Dergisi	4	5
	Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	5	6
	İlköğretim Online Dergisi	5	6
UA DİĞER	ACJES Dergisi	1	1
	Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi	1	1
	Asya Öğretim Dergisi	1	1
	Caucasion Journal of Science	1	1
	Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi	1	1
	Eğitimde Kuram ve Uygulama	1	1
	EKEV Akademi Dergisi	1	1
	Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1
	IJAL (International Journal of Active Learning)	1	1
	Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1
	Türkiye Sosyal Araştırmaları Dergisi	1	1
	Current Research in Education	2	2
	E Journal of New World Science Academy	3	4
U DİĞER	Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2	2
Toplam		85	100

Tablo 11’de görüldüğü üzere OGS ile ilgili en fazla yayım yapan dergiler İlköğretim Online Dergisidir ($f=5$). Bu dergiyi Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi ($f=5$), Milli Eğitim Dergisi ($f=4$) ve Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ($f=4$) takip etmektedir. On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ($f=3$), Kastamonu Education Journal ($f=3$), Eğitim ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi ($f=3$), E Journal of New World Science Academy ($f=3$), Cumhuriyet International Journal Of Education ($f=3$) ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi ($f=3$) konuyla ilgili makale yayımlamıştır. 2 makale yayımlayan dergi sayısı 8’dir. 1 makale yayımlayan dergi sayısı 24’tür. Konuyla ilgili alan indeksinde ($f=3$) taranan dergi sayısı azdır. ULAKBİM’de indekslenen ($f=32$) dergi ve (U) ulusal ($f=1$) indekste taranan dergi sayısı çoğunluk oluşturmaktadır. (UA) Uluslar Arası diğer indekste taranan dergi sayısı ($f=9$)’dir. Toplamda Google Akademik ve ULAKBİM’de indekslenen 44 farklı dergide konuyla ilgili makale yayınlanmıştır. OGS ile ilgili yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımını gösteren veriler Şekil 2’te gösterilmiştir.

Şekil 2. OGS ile İlgili Yapılan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımını Gösteren Frekans Tablosu

OGS ile ilgili yapılan tez en fazla lisansüstü tez ($f=10$) çalışması 2010 yılında SBS üzerinde yapılmıştır. TEOG üzerinde yapılan lisansüstü tez ($f=13$) çalışması ise 2015, 2016 ve 2017 yıllarına orantılı bir şekilde dağılmıştır. Ortaöğretime Geçiş Sistemlerinden iki veya daha fazla sistemi içine alan yüksek lisans tez ($f=2$) çalışması oldukça azdır. OGS ile ilgili yapılan makalelerin yıllara göre dağılımını gösteren frekans grafiği Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. OGS ile İlgili Yapılan Makalelerin Yıllara Göre Dağılımını Gösteren Frekans Tablosu

Şekil 3’ de görüldüğü gibi ortaöğretime geçiş sistemleriyle ilgili yapılan makale sayısı 85’dir. Yazılan makalelerin yıllara göre dağılımlarına bakıldığında en fazla 2011 ($f=13$) ve 2013 ($f=13$) yıllarında SBS üzerinde yapıldığı görülmektedir. Makale çalışmalarında TEOG sistemi üzerinde yapılan çalışmalar 2015 ($f=7$), 2016 ($f=7$), 2017 ($f=7$) ve 2018 ($f=10$) yıllarında dengeli bir dağılım göstermiştir. TEOG sistemiyle ilgili toplamda 33 çalışma yapılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGS) başlığı ve LGS, OKS, SBS, TEOG ve LGSS alt kavramları yer alan makale ve tezlerin çalışma konusu, tez türü, dergi adı, yayınlandığı yıl, yöntemi, evreni, örnekleme, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri gibi değişkenler açısından analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında veriler ULAKBİM, Google Akademik ve YÖK Ulusal Tez Merkezinden yayımlanmış makale ve tezlerle sınırlıdır. OGS, 2018 yılında yapılan sistem değişikliği ile ülkemizde güncelliğini halen korumaktadır. Konuyla ilgili yapılan değişiklikler bilimsel çalışmaların sıklığını son zamanlarda artırmaktadır (Atılğan 2018; Bakırcı & Kırıcı, 2018; Taşkın& Aksoy, 2018a; Taşkın & Aksoy, 2018b). Nitekim 2010 yılından sonra 3 farklı sistem uygulanmıştır. Çalışma sonucunda en fazla çalışmanın 2010, 2011 ve 2013 yıllarında olduğu tespit edilmiştir. Bu durum sistem değişikliği ve sistem içerisindeki uygulama değişikliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. OGS ile ilgili lisansüstü tezler bakıldığında tezlerin 50'sini yüksek lisans tez türü oluşturmaktadır. Doktora düzeyinde hazırlanan tez sayısı ise 3'tür (Tablo 1). Tablo 1'deki verilere göre araştırmacıların yüksek lisanstan sonra doktora farklı alanlarda çalışma yaptığı görülmektedir. Doktora düzeyinde tez çalışmasının az olmasının nedeni konunun ulusal düzeyde konu olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çalışılan tezlerin konu/temasına bakıldığında genellikle çalışmaların amaç ve değerlendirme çalışmalarında yoğunlaştığı görülmektedir. Çalışma türlerinden eğitim öğretim sürecine yönelik çalışma görülmemektedir (Tablo 5). Eğitim öğretim sürecini ele alan çalışmanın olmaması çalışmaların ekonomik olmaması ve uzun zaman alacağından dolayı araştırmacılar tarafından tercih edilmediğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatürdeki bilimsel araştırma yöntemleri kitapları bu görüşü desteklemektedir (Balci, 2016; Karasar, 2013; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Makale çalışmalarının %81'ini iki, üç, dört ve altı yazarlı çalışmalar oluşturmaktadır (Tablo 2). Bu durumun sebeplerinden birincisi olarak tezlerden türetilen makalelerin genellikle danışman ve öğrenci ilişkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü 2 yazarlı makale sayısı makalelerin %50'sini oluşturmaktadır. İkinci sebep olarak makalelerin çalışma yöntemleri ve çalışma türlerine bakıldığında nitelik itibarıyla çoğulcu bir araştırmacıya ihtiyaç duyulmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. OGS ile ilgili makale ve tez çalışmalarında evren örneklem ilişkisine girilmeden daha çok çalışma grubu oluşturulduğu görülmektedir. Şekil 1'de görüldüğü üzere makale çalışmalarının %39'u tez çalışmalarının %17'si çalışma evreni belirtilmeden çalışma grubu oluşturulmuştur. Tablo 4'de örnekleme tablosuna bakıldığında ise örnekleme türü belirtmeyen makale çalışma oranı %66 olup tez çalışmalarında %60 olduğu görülmektedir. Araştırmacıların çalışmalarda evren ve örneklem ilişkisine girmemesinin birçok sebebi olmasına rağmen başlıca sebepleri, çalışmalarda hedef kitleye ulaşmada yaşanan sorunlar, coğrafik şartlar, zaman ve çalışmanın ekonomik yönünden tasarrufa gidilmesi ve nitel araştırmalarda evren örneklem ilişkisine girilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Tablo 5'te örnekleme türü olarak en fazla seçilen tesadüfi örnekleme türüdür. Tesadüfi örnekleme türü evreni temsil etme durumunda hata payı en az kabul edilen bir örneklem türü olduğundan araştırmacıların çalışmalarda bu yönde bir eğilim göstermektedir. Araştırmacılar çalışma evreni olarak tüm bölgelerde çalışma yapmışlardır. Ancak bölgelerdeki araştırmacı yoğunluğuna bakıldığında dengesiz bir dağılım görülmektedir. Çalışma evreni, lisansüstü tezlerde en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde makalelerde ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde yapılmıştır. Marmara ve Ege Bölgeleri'nde nüfus ve araştırmacı yoğunluğuna göre konuyla ilgili çok az çalışma yapıldığı görülmektedir (Tablo 3). Tablo 7'de görüldüğü gibi OGS ile ilgili çalışmalarda yöntem olarak tez çalışmalarında genel olarak tarama modelleri (ilişkisel, genel, betimsel) seçilmiştir. Makale çalışmalarında ise yöntem olarak genellikle durum çalışması ön plana çıkmıştır. Tez çalışmalarında tarama modeli seçilmesinin öğretmen öğrenciler üzerinde yapılan görüş ve değerlendirme çalışmaları olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Tarama modelleri bir konuya ilişkin katılımcıların görüşlerinin belirlendiği çalışmalardır (Balci, 2016). Makale çalışmalarında ise durum çalışması seçilmiştir. Durum çalışmaları nitel araştırma yöntemlerinden olduğu ve olguları derinlemesine analiz yapıldığı için araştırmacılar tarafından tercih edilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). OGS ile ilgili yapılan makale çalışmalarında son yıllarda araştırmacıların nitel araştırma desenleri üzerinde çalıştıkları söylenebilir.

OGS ile ilgili yapılan çalışmalarda en çok kullanılan veri analiz tekniği içerik analizidir. İçerik analizinden sonra en fazla kullanılan veri analiz teknikleri t testi, ANOVA ve regresyon analiz çeşitleri kullanılmıştır. Bu veri analiz teknikleri SPSS paket programı kullanılarak yapılmaktadır. Veri analiz tekniklerinin kullanıma

sıklığı araştırmada seçilen veri toplama araçları ile paralellik göstermektedir. Çalışmalarda veri toplama aracı olarak en fazla sınavların başarı testleri ele alınmıştır (Tablo 9). Çalışmalarda soruların genellikle bilişsel düzeyine (Bloom taksonomisi, Webb'in Bilgi Derinliği vb.) seviyesine yönelik analiz çalışmaları yapılmıştır. Çünkü sistemlerin olumlu bir bakış açısı kazanması veya eleştirel bakılmasında en önemli hususlardan birisi de sınavlardaki soruların zorluk derecesidir. Yapılan araştırmalarda soruların zorluk derecesiyle öğrencilerin yaşadığı sınav kaygısı ve heyecanı arasında doğru orantılı ilişki olduğu (Taşkın, 2016; Taşkın ve Aksoy, 2018a). TEOG sisteminde diğer sistemlere göre soruların zorluk derecesinin daha kolay olduğunu ve bu bakımdan sınav kaygısı ve heyecanını azalttığı yönünde sonuçlar çıkan çalışmalar mevcuttur (Taşkın, 2016; Taşkın ve Aksoy, 2018a). Veri toplama aracı olarak başarı testi sorularından sonra ölçek, anket çalışmaları yapılmıştır (Tablo 9). Bu durumun nedeni olarak çalışmalarda daha çok sistemin paydaşları olan öğrenci öğretmen ve velilerin düşüncelerini değerlendirme amaçlı çalışmalar yapıldığı için çalışmaların düşünce ve tutumları nicelleştirme eğiliminde olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

OGS ile ilgili hedef kitle olarak çalışmalar tez çalışmalarında %64 makale çalışmasında ise %45 oranında öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir (Tablo 6). Bu durum sistemin diğer paydaşları üzerinde yeterli şekilde çalışma yapılmadığını göstermektedir. Çalışmada dikkat çeken diğer bir husus uzman görüşleri üzerine yapılan çalışmanın kayda değer olmamasıdır (Tablo 6). OGS ile ilgili yapılan çalışmalar anabilim dalları/branşlara göre ele alındığında tez çalışmalarının %45'i, makale çalışmalarının %49'u Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında gerçekleştirilmiştir (Tablo 10). Eğitim Bilimleri anabilim dalından sonra diğer anabilim dallarında çalışmalar mevcut olmasına rağmen ağırlıklı olarak çalışmalar Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri anabilim dallarında yoğunlaşmaktadır. Çalışmada göze çarpan diğer bir durum OGS' de 6 branşta (Matematik, Sosyal Bilgiler, Fen bilimleri, Türkçe, Din kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İngilizce) soru çıkmaktadır (MEB, 2018). Ancak İngilizce eğitimi anabilim dalında OGS ile ilgili çalışma olmamasıdır. Bu durum Türkiye'de İngilizce eğitimi veren az sayıda lisansüstü programın olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Din kültürü ve Ahlak Bilgisi alanında OGS ile ilgili yapılan çalışma olmaması ise bu alandaki eğitimcilerin İlahiyat fakültelerinden mezun olması ve lisansüstü eğitimlerini farklı enstitülerde yapmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Tablo 11'de OGS ile ilgili yapılan çalışmalar dergi listesine göre 44 farklı dergide makale yayımlanmıştır. ULAKBİM'de taranan 36 dergide makale yayımlanmıştır. ULAKBİM'de taranan dergilerde konuyla ilgili makalenin yayımlanmasının nedeni olarak konuyu ulusal konu olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre öneriler şu şekilde sıralanabilir: OGS ile ilgili araştırmaların karma araştırma yöntemiyle yapılmalıdır. Üniversitelerde OGS ile ilgili doktora düzeyinde tez çalışmasının yapılmalıdır. Akademik araştırma dergileri OGS ile ilgili özel sayılar çıkarmalıdır. OGS ile ilgili çalışmalarda sistemin paydaşları olan öğretmen, öğrenci, veliler ve uzmanlar üzerinde eş zamanlı olarak yapılan çalışmalar artırılmalıdır. Daha büyük hedef kitleleri içine alan araştırmaların yapılmalıdır. OGS içinde yer alan tüm anabilim dallarında çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Açıkgöz, K. (2002). *Aktif öğrenme (1. Baskı)*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Afacan, Ö., & Nuhoğlu, H. (2008). Canlılar bilimi konusunda TIMSS-R (1999) soruları ile LGS (1999) sorularının karşılaştırmalı analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 31-43.
- Akpınar, S. (2015). *Ortaöğretimde toplam kalite yönetim uygulamalarında kritik başarı faktörleri: bir ortaöğretim kurumu uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bartın.
- Atılğan, H. (2018). Türkiye'de kademeler arası geçiş: dün-bugünü ve bir model önerisi. *Ege Journal of Education*, 19(1), 1-18. Doi: 10.12984/egjeed.363268
- Bakırcı, H., & Kırıcı, M. (2018). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavına ve bu sınavın kaldırılmasına yönelik fen bilimleri öğretmenlerinin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 383-416.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Birinci, D. K. (2014). Merkezi sistem ortak sınavlarında ilk deneyim: matematik dersi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 8-16.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Daşdemir, İ. Cengiz, E., & Aksoy, G. (2018). STEM eğitimi eğilim araştırması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 1161-1183.
- Diken, E. (2018). Fen bilgisi öğretmenleri ile 8. sınıf öğrencilerinin temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınavındaki kaygılarına yönelik görüşleri (Kars İli Örneği). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), 718-741. DOI: 10.15869/itobiad.376591
- Erdogan, M., Kayır, Ç., Kaplan, H., Ünal, Ü., & Akbunar, Ş. (2016). 2005 yılı ve sonrasında geliştirilen öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri; 2005-2011 yılları arasında yapılan araştırmaları içerik analizi. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 171 - 196.
- Güven, İ. (2015). *Türk eğitim tarihi*. Pegem Akademi. Ankara.
- Hündür, T., & Diken, E. (2018). Fen bilimleri öğretmenlerinin mevcut sınav sistemine (TEOG) Yönelik Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Caucasian Journal of Science*, 5 (1), 13 - 29.
- Kan, M.O. (2017). Türkiye’de akademik yazma alanında yapılan lisansüstü tezler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1037-1048.
- Karakoç, G., & Köse, İ. A. (2018). İlköğretim akademik başarı ölçüleri ile temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınav puanları arasındaki ilişki. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 7(2), 121-142. Erişim Adresi: <http://dx.doi.org/10.30703/cije.392386>
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Nobel Akademik Yayıncılık, 25. Basım, Ankara.
- Kavak, Y., Aydın, A., & Altun, S. A. (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007) (öğretmenin üniversitede yetiştirilmesinin değerlendirilmesi)*. Yüksek öğretim Kurulu Yayını. Ankara.
- M.E.B. (2004). OKS e-başvuru kılavuzu. Erişim Adresi: <https://www.memurlar.net/haber/53516/oks-tercih-kilavuzu.html>
- M.E.B, (2009) SBS e-başvuru kılavuzu. Erişim Adresi: <https://www.memurlar.net/133080/2009-sbs-kilavuz.pdf common/news/documents>
- M.E.B. (2013). Yenilik ve eğitim teknolojileri genel müdürlüğü, ölçme değerlendirme ve yerleştirme grup başkanlığı. Erişim Adresi: <http://oges.meb.gov.tr/docs2104/sunum.pdf>
- M.E.B. (2018). Ortaöğretime geçiş tercih ve yerleştirme kılavuzu. Erişim Adresi: http://www.meb.gov.tr/sinavlar/dokumanlar/2018/MERKEZI_SINAV_BASVURU_VE_UYGULAMA_KILAVUZU.pdf
- Miles, B. M., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd Ed.), Sage Publications, London.
- Ocak, G. Akgül, A., & Yıldız, S.Ş. (2010). İlköğretim öğrencilerinin ortaöğretime geçiş sistemine (OGES) yönelik görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 11(1). 37-55.
- Ocak, İ., & Yeter, F. (2018). 2006 – 2016 yılları arasında çalışılmış “Bilimin Doğası” konulu ulusal tez ve makalelerin incelenmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 11 (3), 522-543. DOI: 10.30831/akueg.344726
- Öztürk, F. Z., & Aksoy, H. (2014). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş modelinin 8. sınıf öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, OMU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2014, 33. 439-454.
- Şad, N. S., & Şahiner, Y. K. (2016). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sistemine ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(1), 53-76.
- T.E.D. (2014). *2014 eğitim değerlendirme raporu*. İşkur Matbaacılık. Ankara.
- Taşkın, G. (2016). *Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemine ilişkin fen bilimleri öğretmenlerinin ve öğrencilerin görüşleri (Erzurum İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Taşkın, G., & Aksoy, G. (2018a). Öğrencilerin ve öğretmenlerinin TEOG sistemi görüşleri ışığında ortaöğretime geçiş sisteminden beklentileri. *International Journal of Active Learning (IJAL)*, 3(1), 19-43.
- Taşkın, G., & Aksoy, G. (2018b). Ortaöğretime geçiş sistemi ile ilgili “Fen Bilimleri Öğretmeni Görüş Ölçeği” geliştirme çalışması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 27-41.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Zorlu, E. (2011). *Üniversite giriş sınavındaki değişikliklerin öğrenci, anne-baba ve öğretmenler tarafından algılanışı*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

EK-1

MAKALE/TEZ İNCELEME FORMU	
1. Yazar(lar) Adı (unvan)	
2. Tez Danışmanı (unvan)	
3. Tez/ Makale Başlığı	
4. Tez/ Makale Konusu	
5. Dergi /Tez Türü	
6. Yöntem	
7. Evren	
8. Örneklem	
9. Hedef Kitle	
10. Veri Toplama Aracı	
11. Veri Analizi	
12. Anabilim Dalı	
13. Tez/Makale yılı	

İletişim/Correspondence

Gökhan TAŞKIN
gkhntskn_88@hotmail.com

Gökhan AKSOY
aksoygok44@gmail.com